

**Uchwała Nr VIII/64/2011
Rady Powiatu w Kętrzynie
z dnia 30 września 2011 r.**

**w sprawie przyjęcia Powiatowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata
2011 – 2015**

Na podstawie art. 4 ust 1 pkt 2 i art. 12 pkt 4 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1592, z późn. zm.) oraz art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 roku o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. Nr 111, poz. 535 z późn. zm.) w związku z § 4 ust. 1 pkt 3 oraz rozdziałem II Załącznika nr 1 i Załącznikiem nr 2 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 28.12.2010 r. w sprawie Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego (Dz. U. z 2011 r. Nr 24, poz. 28), Rada Powiatu w Kętrzynie uchwala, co następuje:

§ 1.

Przyjmuje się Powiatowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2011 – 2015 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie Uchwały powierza się Zarządowi Powiatu w Kętrzynie.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

**PRZEWODNICZĄCA
RADY POWIATU
w Kętrzynie**
Teresa Prokop

**POWIATOWY PROGRAM OCHRONY
ZDROWIA PSYCHICZNEGO
NA LATA 2011-2015**

Kętrzyn 2011

Spis treści

1.	<i>Wprowadzenie</i>	4
2.	<i>Diagnoza obszaru objętego Programem</i>	5
2.1.	<i>Charakterystyka powiatu</i>	5
2.2.	<i>Ludność w powiecie kętrzyńskim wg stanu na dzień 31.12.2010 r.</i>	5
2.3.	<i>Formy opieki na terenie powiatu kętrzyńskiego</i>	6
2.4.	<i>Zachorowalność na choroby psychiczne w powiecie kętrzyńskim</i>	10
2.5.	<i>Aktywizacja zawodowa chorych psychicznie</i>	12
2.6.	<i>Orzeczenia o niepełnosprawności psychicznej i umysłowej</i>	13
3.	<i>Charakterystyka Programu</i>	15
3.1.	<i>Sposób realizacji Programu</i>	15
3.2.	<i>Adresaci Programu</i>	15
3.3.	<i>Źródła finansowania</i>	16
3.4.	<i>Wykaz partnerów Programu</i>	16
4.	<i>Realizacja Powiatowego Programu Zdrowia Psychicznego</i>	17
4.1.	<i>Cele główne</i>	17
4.2.	<i>Cele szczegółowe</i>	18
5.	<i>Sprawozdawczość</i>	20
6.	<i>Podsumowanie</i>	21

1. Wprowadzenie

Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 roku o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. Nr 111, poz. 535 z późn. zm.) ochronę zdrowia psychicznego zapewniają organy administracji rządowej i samorządowej oraz instytucje do tego powołane. Jednocześnie w działaniach z zakresu ochrony zdrowia psychicznego mogą uczestniczyć stowarzyszenia i inne organizacje społeczne, fundacje, samorządy zawodowe oraz grupy samopomocy pacjentów i ich rodzin, a także inne osoby fizyczne i prawne. W tym aspekcie ochrona zdrowia psychicznego polega w szczególności na:

- 1) promocji zdrowia psychicznego i zapobieganiu zaburzeniom psychicznym,
- 2) zapewnieniu osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej i powszechnie dostępnej opieki zdrowotnej oraz innych form opieki i pomocy niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym i społecznym,
- 3) kształtowaniu wobec osób z zaburzeniami psychicznymi właściwych postaw społecznych, opartych na zrozumieniu, tolerancji, życzliwości, a także przeciwdziałaniu dyskryminacji.

Powyższe działania przedstawiono w projekcie Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego, który ma określać w szczególności diagnozę sytuacji i zagrożeń dla zdrowia psychicznego, w tym różnicowań regionalnych oraz niezbędne działania legislacyjne, w szczególności mające na celu zapewnienie przestrzegania praw osób z zaburzeniami psychicznymi. Prowadzenie działań określonych w projekcie tego Programu należy do zadań własnych samorządów województw, powiatów i gmin, Narodowego Funduszu Zdrowia oraz ministrów właściwych ze względu na charakter działań określonych w tym Programie.

2. Diagnoza obszaru objętego Programem

2.1. Charakterystyka powiatu

Powiat kętrzyński położony jest w północnej części województwa warmińsko-mazurskiego, od północy graniczy z Rosją, od wschodu z powiatem węgorzewskim, od południowego zachodu z powiatem giżyckim, od południa z powiatami mrągowym i olsztyńskim, a od zachodu z powiatem bartoszyckim. Sąsiadują z nim następujące miasta o podobnym potencjale gospodarczym: Mrągowo, Giżycko, Bartoszyce oraz Węgorzewo.

Powiat kętrzyński zajmuje obszar 1213 km², co stanowi 5 % powierzchni województwa i plasuje go pod tym względem na dziesiątym miejscu w województwie. Siedzibą samorządu powiatowego jest miasto Kętrzyn. W skład powiatu wchodzi: Miasto Kętrzyn, Gmina Kętrzyn, Miasto i Gmina Reszel, Miasto i Gmina Korsze, Gmina Barciany i Gmina Srokowo.

2.2. Ludność w powiecie kętrzyńskim wg stanu na dzień 31.12.2010 r.

Wyszczególnienie	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	Miasto	Wieś
Liczba mieszkańców	64552	31557	32995	36861	27691
Wiek przedprodukcyjny	12161	6396	5765	6354	5807
Wiek produkcyjny	42093	22308	19785	24105	17988
18-64 lata mężczyźni	22308	22308	x	12467	9841
18-59 lat kobiety	19785	x	19785	11638	8147
Wiek mobilny	25354	13217	12137	14047	11307
Wiek niemobilny	16739	9091	7648	10058	6681
45-64 lata mężczyźni	9091	9091	x	5306	3785
45-59 lat kobiety	7648	x	7648	4752	2896
Wiek poprodukcyjny	10298	2853	7445	6402	3896
65 lat i więcej mężczyźni	2853	2853	x	1715	1138
60 lat i więcej kobiety	7445	x	7445	4687	2758
Biologiczne grupy wieku	64552	31557	32995	36861	27691
0-14 lat	9659	5088	4571	5045	4614
15-64 lat	46620	23616	23004	26787	19833
65 lat i więcej	8273	2853	5420	5029	3244

Źródło: www.stat.gov.pl/gus

2.3. Formy opieki na terenie powiatu kętrzyńskiego

1) Świadczenia pielęgnacyjne i opiekuńcze

Rodzaj świadczenia	Nazwa poradni
Kętrzyn	
Pielęgniarska opieka długoterminowa	Niepubliczny Zakład Opieki Domowej "El-Med" Elżbieta Limanowicz
	Niepubliczny Zakład Opieki Domowej „Dan-Med.” Danuta Truszczyńska
	Niepubliczny Zakład Usług Pielęgniarskich w Domu Chorego „Lazarus” w Kętrzynie
Reszel	
Zakład opiekuńczo-leczniczy	Zespół Opieki Zdrowotnej
	Samodzielny Publiczny Zakład Pielęgnacyjno-Opiekuńczy

Źródło: NFZ Olsztyn

2) Opieka psychiatryczna i leczenie uzależnień

Rodzaj świadczenia	Nazwa poradni
Kętrzyn	
Poradnia terapii uzależnienia i współuzależnienia od alkoholu	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Poradnia Leczenia Uzależnień Od Alkoholu Krystyna Ignatowa
Poradnia zdrowia psychicznego	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Poradnia Zdrowia Psychicznego - Teresa Jurgielaniec-Hajkiewicz

Źródło: NFZ Olsztyn

3) Opieka paliatywna i hospicyjna

Rodzaj świadczenia	Nazwa poradni
Kętrzyn	
Hospicjum domowe	NZOZ Poradnie Specjalistyczne w Kętrzynie
Poradnia medycyny paliatywnej	
Korsze	
Hospicjum domowe	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Hospicjum Domowe - Stacja Opieki „Caritas”
Reszel	
Oddział medycyny paliatywnej	Zespół Opieki Zdrowotnej w Reszlu

Źródło: NFZ Olsztyn

4) Środowiskowy Dom Samopomocy

Podstawowym zadaniem Środowiskowego Domu Samopomocy w Kętrzynie jest podtrzymanie dobrej kondycji psychofizycznej (pomimo istniejącej choroby) oraz rozwijanie niezbędnych umiejętności uczestników do prowadzenia możliwie samodzielnego życia. Podstawą działania ośrodka jest organizowanie i prowadzenie terapii zajęciowej. Świadczenia proponowane przez placówkę realizuje 9 terapeutów zajęciowych, fizjoterapeuta, pracownik socjalny, pracownik administracyjny, psycholog i pielęgniarka. Terapeuci po rozpoznaniu zainteresowań i możliwości proponują korzystanie z następujących pracowni tematycznych:

- komputerowo-filmowej,
- konserwatorsko-technicznej z elementami ogrodnictwa,
- muzyczno-tanecznej,
- kulinarnej,
- krawieckiej z elementami hafciarstwa,
- plastycznej z elementami rękodzieła,
- sali doświadczenia świata,
- rehabilitacji,
- socjoterapeutycznej.

5) Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Kętrzynie

Podstawowym celem funkcjonowania Poradni jest udzielanie dzieciom i młodzieży pomocy psychologiczno-pedagogicznej, pomocy w wyborze kierunku kształcenia i zawodu, a także udzielanie rodzicom i nauczycielom pomocy psychologiczno-pedagogicznej związanej z wychowaniem i kształceniem dzieci i młodzieży.

Poradnia realizuje swoje zadania przez prowadzenie działalności diagnostycznej, doradczej, profilaktycznej, terapeutycznej oraz poradnictwa zawodowego. Do zadań Poradni należy:

- Diagnozowanie poziomu rozwoju, potrzeb i możliwości oraz zaburzeń rozwojowych i zachowań dysfunkcyjnych dzieci i młodzieży w tym predyspozycji uzdolnień, przyczyn niepowodzeń edukacyjnych, specyficznych trudności w uczeniu się.
- Wspomaganie dzieci i młodzieży odpowiednio do ich potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych, w tym zwłaszcza dzieci i młodzieży:
 - a) szczególnie uzdolnionych,

- b) niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie lub zagrożonych niedostosowaniem społecznym,
 - c) ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się,
 - d) z zaburzeniami komunikacji językowej,
 - e) z chorobami przewlekłymi.
- Prowadzenie terapii dzieci i młodzieży, w zależności od rozpoznanych potrzeb, w tym dzieci i młodzieży z zaburzeniami rozwojowymi, z zachowaniami dysfunkcyjnymi, niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie lub zagrożonych niedostosowaniem społecznym, oraz ich rodzin.
 - Pomoc dzieciom i młodzieży w wyborze kierunku kształcenia i zawodu oraz planowaniu kształcenia i kariery zawodowej oraz wspieranie nauczycieli przedszkoli, szkół i placówek w planowaniu i realizacji zadań z zakresu doradztwa edukacyjno-zawodowego.
 - Wspomaganie dzieci i młodzieży z trudnościami adaptacyjnymi związanymi z różnicami kulturowymi lub ze zmianą środowiska edukacyjnego, w tym związanymi z wcześniejszym kształceniem za granicą.
 - Pomoc rodzicom i nauczycielom w rozpoznawaniu i rozwijaniu indywidualnych możliwości, predyspozycji i uzdolnień dzieci i młodzieży.
 - Podejmowanie działań z zakresu profilaktyki uzależnień i innych problemów dzieci i młodzieży, w tym udzielanie pomocy psychologiczno - pedagogicznej dzieciom i młodzieży z grup ryzyka oraz ich rodzicom.
 - Współpraca ze szkołami i placówkami w rozpoznawaniu u uczniów specyficznych trudności w uczeniu się, w tym ryzyka wystąpienia specyficznych trudności w uczeniu się u uczniów klas I-III szkoły podstawowej.
 - Współpraca z przedszkolami, szkołami i placówkami przy opracowywaniu i realizowaniu indywidualnych programów edukacyjno -terapeutycznych oraz planów działań wspierających.
 - Współpraca w udzielaniu i organizowaniu przez przedszkola, szkoły i placówki pomocy psychologiczno-pedagogicznej.
 - Wspomaganie wychowawczej i edukacyjnej funkcji rodziny.
 - Wspomaganie wychowawczej i edukacyjnej funkcji przedszkola, szkoły lub placówki, w tym udzielanie nauczycielom pomocy w rozwiązywaniu problemów dydaktyczno-wychowawczych.

- Prowadzenie edukacji dotyczącej ochrony zdrowia psychicznego, wśród dzieci i młodzieży, rodziców i nauczycieli.
- Udzielanie, we współpracy z placówkami doskonalenia nauczycieli, wsparcia merytorycznego nauczycielom, wychowawcom grup wychowawczych i specjalistom udzielającym pomocy psychologiczno -pedagogicznej w przedszkolach, szkołach i placówkach.

6) Warsztaty Terapii Zajęciowej

Warsztaty Terapii Zajęciowej w Kętrzynie stanowią odrębną organizacyjnie i finansowo jednostkę Mazurskiego Stowarzyszenia Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych, stwarzającą osobom niepełnosprawnym, niezdolnym do podjęcia pracy możliwość rehabilitacji społecznej i zawodowej w zakresie pozyskiwania i przywracania umiejętności niezbędnych do podjęcia zatrudnienia.

Warsztaty Terapii Zajęciowej w Kętrzynie istnieją od 1996 roku. Jest to placówka dziennego pobytu, rehabilitacji poddanych jest 35 osób niepełnosprawnych. Czas trwania zajęć wynosi 35 godzin tygodniowo, czyli 7 godzin dziennie przez okres 11 miesięcy. W warsztatach funkcjonuje siedem pracowni prowadzonych przez wykwalifikowaną kadrę:

- pracownia gospodarstwa domowego,
- pracownia krawiecka,
- pracownia stolarska,
- pracownia ślusarska,
- pracownia plastyczna,
- pracownia dziewiarska,
- pracownia ceramiczna.

Podopieczni są objęci również opieką psychologa, logopedy, fizjoterapeuty oraz pielęgniarki.

Rehabilitacja zawodowa i społeczna w WTZ prowadzona jest w postaci terapii indywidualnej i grupowej poprzez:

- usprawnianie ogólnej sprawności psychofizycznej,
- rozwijanie umiejętności wykonywania czynności życia codziennego oraz zaradności,
- przygotowanie do życia w środowisku społecznym,
- rozwijanie umiejętności z wykorzystaniem różnych technik terapii zajęciowej, takich jak: ergoterapia, teatroterapia, choreoterapia, psychoterapia oraz elementy ćwiczeń logopedycznych,

- rozwijanie sprawności niezbędnych w pracy.

Warsztaty Terapii Zajęciowej w Kętrzynie są placówką otwartą na społeczność lokalną. Realizowane są praktyki dla studentów oraz zajęcia dla uczniów różnych szkół na terenie placówki. Uczestnicy korzystający z zajęć w Warsztatach są osobami z różnymi niepełnosprawnościami.

7) Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kętrzynie

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kętrzynie jest jednostką budżetową Gminy Miejskiej Kętrzyn. Jednym z wielu zadań Ośrodka jest organizacja i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi, m. in.:

- uczenie i rozwijanie umiejętności niezbędnych do samodzielnego życia,
- pielęgnacja – jako wspieranie procesu leczenia,
- rehabilitacja fizyczna i usprawnianie zaburzonych funkcji organizmu,
- pomoc mieszkaniowa,

Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi są świadczone przez osoby posiadające odpowiednie kwalifikacje: dwóch opiekunów specjalistycznych, pedagogów, pracowników socjalnych, psychologów oraz radcy prawnego MOPS.

W 2010 r. ze specjalistycznych usług opiekuńczych skorzystało 6 osób z zaburzeniami psychicznymi (udzielono łącznie 1 367 godzin wsparcia), natomiast w 2011 r. zatrudniono 2 opiekunki specjalistyczne, które opiekują się 12 osobami z zaburzeniami psychicznymi.

2.4. Zachorowalność na choroby psychiczne w powiecie kętrzyńskim

Liczba chorych psychicznie w Polsce stale wzrasta we wszystkich kategoriach zaburzeń psychicznych, jednak najwyższy wzrost zachorowań notuje się w przypadku zaburzeń spowodowanych używaniem alkoholu i substancji psychoaktywnych.

W 2010 roku z Poradni Zdrowia Psychicznego w Kętrzynie korzystały 1822 osoby. Na przestrzeni ostatnich 5 lat zanotowano ogólny spadek zachorowalności na zaburzenia psychiczne, w tym depresje (-15%), zaburzenia psychotyczne (-12 %), upośledzenia umysłowe (-14 %), natomiast wzrosła zapadalność na zaburzenia nerwicowe (14% w stosunku do roku 2007), które stanowią 37 % wszystkich zaburzeń.

Zachorowalność na zaburzenia psychiczne (bez uzależnień)

Źródło: PZP Kętrzyn

Ponadto w 2010 r. w powiecie kętrzyńskim stwierdzono:

- organiczne zaburzenia niepsychotyczne – 145 osób,
- organiczne zaburzenia psychotyczne – 125 osób,
- schizofrenia – 220 osób,
- inne zaburzenia psychotyczno-urojeniowe – 168 osób,
- epizody afektywne – 95 osób,
- depresje nawracające i zaburzenia dwubiegunowe – 122 osoby,
- inne zaburzenia nastroju – 86 osób,
- zaburzenia nerwicowe – 671 osób,
- zespoły behawioralne związane z zaburzeniami odżywiania – 5 osób,
- inne zespoły behawioralne – 4 osoby,
- zaburzenia osobowości i zachowania dorosłych – 57 osób,
- upośledzenie umysłowe – 124 osoby,

oraz obserwacje stanu psychicznego, rozpoznania nieustalone, bez zaburzeń psychicznych i rozpoznania niepsychiatryczne – 34 osoby.

2.5. Aktywizacja zawodowa chorych psychicznie

Osoby z zaburzeniami psychicznymi z powodu specyfiki schorzenia mają wielkie trudności z funkcjonowaniem społecznym, a w szczególności na rynku pracy. Według badań (projekt pn. „Ogólnopolskie badanie sytuacji, potrzeb i możliwości osób niepełnosprawnych” SWPS) zaledwie 2 % chorych w Polsce pracuje zawodowo w pełnym wymiarze godzin, natomiast 72,8 % osób z zaburzeniami psychicznymi nie pracuje i nie poszukuje pracy. Jest to najwyższy odsetek w grupach osób niepełnosprawnych.

*Liczba osób z chorobami umysłowymi zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy
w Kętrzynie*

Wyszczególnienie	Lata		
	2008	2009	2010
Liczba chorych umysłowo	15	10	14
Liczba skierowań	10	10	11
Zatrudnienia niesubsydiowane	2	-	-
Prace interwencyjne	-	1	-
Roboty publiczne	1	2	3
Prace społeczne użyteczne	4	3	7
Przygotowanie zawodowe	-	1	1
Działalność gospodarcza	-	-	1
Szkolenia	-	-	1

Źródło: PUP Kętrzyn

W powiecie kętrzyńskim możliwe jest stosowanie pomocy publicznej dla przedsiębiorców zatrudniających osoby niepełnosprawne, jak również dla osób niepełnosprawnych rozpoczynających i kontynuujących działalność gospodarczą poprzez:

- zwrot kosztów przystosowania stanowisk pracy i adaptacja pomieszczeń,
- zwrot kosztów wyposażenia stanowiska pracy,
- zwrot wynagrodzenia i składek na ubezpieczenia społeczne,
- zwrot kosztów na szkolenia pracowników.

Wszystkie osoby z zaburzeniami psychicznymi zarejestrowane w PUP w Kętrzynie są objęte działaniami pośrednictwa pracy oraz poradnictwa zawodowego.

2.6. Orzeczenia o niepełnosprawności psychicznej i umysłowej

W Polsce od 1 września 1997 r. obowiązują dwa rodzaje orzecznictwa regulowane odrębnymi ustawami i prowadzone przez różne instytucje:

- orzecznictwo o niezdolności do pracy do celów rentowych - prowadzone przez lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych,
- orzecznictwo do celów pozarentowych - prowadzone przez Powiatowe Zespoły do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności.

Liczba orzeczeń wydanych przez Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Kętrzynie

Przyczyna niepełnosprawności	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Osoby powyżej 16 r. ż.						
Umysłowa	10	34	32	39	51	35
Psychiczna	23	81	115	89	115	146
Osoby do 16 r. ż.						
Umysłowa	17	9	6	16	3	4
Psychiczna	1	-	5	9	6	3

Źródło: PCPR Kętrzyn

Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności wydaje orzeczenie o:

- zaliczeniu osób, które nie ukończyły 16 roku życia do osób niepełnosprawnych, jeżeli mają naruszoną sprawność fizyczną lub psychiczną o przewidywanym okresie trwania powyżej 12 miesięcy, z powodu wady wrodzonej, długotrwałej choroby lub uszkodzenia organizmu, powodującą konieczność zapewnienia im całkowitej opieki lub pomocy w zaspakajaniu podstawowych potrzeb życiowych w sposób przewyższający wsparcie potrzebne osobie w danym wieku,
- znacznym stopniu niepełnosprawności - zalicza się do niego osobę z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej i wymagającą, w celu pełnienia ról społecznych, stałej lub długotrwałej opieki i pomocy innych osób w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji,

- umiarkowanym stopniu niepełnosprawności - zalicza się do niego osobę o naruszonej sprawności organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej lub wymagającą czasowej albo częściowej pomocy innych osób w celu pełnienia ról społecznych,
- lekkim stopniu niepełnosprawności - zalicza się do niego osobę o naruszonej sprawności organizmu, powodującej w sposób istotny obniżenie zdolności do wykonywania pracy w porównaniu do zdolności, jaką wykazuje osoba o podobnych kwalifikacjach zawodowych z pełną sprawnością psychiczną i fizyczną lub mającą ograniczenia w pełnieniu ról społecznych dające się kompensować przy pomocy wyposażenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze lub środki techniczne.

Zaliczenie do stopnia niepełnosprawności może być orzeczone na stałe lub okresowo.

Analizując dane z ostatnich 6 lat, wyraźnie widać wzrost liczby orzeczeń wydanych dla mieszkańców powiatu z 1450 osób w 2005 r. do 2452 osób w roku 2010, czyli o 31%. Oprócz ogólnej liczby orzeczeń, wzrasta również liczba wydanych orzeczeń z powodu chorób psychicznych z 23 w 2005 r. do 146 w roku 2010 (prawie sześciokrotny wzrost).

3. Charakterystyka Programu

Zaburzenia psychiczne i zaburzenia zachowania występują w każdym wieku, u obu płci, w różnych kulturach i grupach ludności. Prawdopodobieństwo zaburzeń psychicznych jest znacznie większe u ludzi o niższym statusie społeczno-ekonomicznym i zwiększa się wraz z wiekiem. Choroby psychiczne stanowią ogromne obciążenie dla poszczególnych osób i rodzin, mogą zmniejszyć zatrudnienie, wydajność pracy i wysokość zarobków oraz zwiększyć ryzyko przestępczości, wypadków samochodowych, problemów rodzinnych, bezdomności i samobójstw. Zaburzenia psychiczne i niepełnosprawność umysłowa prowadzą również do dyskryminacji i marginalizacji, co z kolei pogłębia stany chorobowe i uniemożliwia powrót do zdrowia.

Wysoki współczynnik zachorowalności na choroby psychiczne wymaga podjęcia działań przez wszystkie jednostki sfery publicznej. Obecnie placówki pomocy społecznej nie radzą sobie z problemami osób chorych psychicznie, brakuje instytucji wsparcia zarówno pacjentów, jak również ich rodzin.

3.1. Sposób realizacji Programu

W celu opracowania i realizacji Powiatowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2011-2015 Zarządu Powiatu w Kętrzynie dnia 14 czerwca 2011 r. powołał uchwałą nr 128/2011 Zespół Koordynujący. Do prac Zespołu zaproszono również przedstawicieli jednostek pomocy społecznej oraz urzędu pracy.

3.2. Adresaci Programu

Adresatami programu będą:

- osoby chore psychicznie,
- osoby upośledzone umysłowo,
- osoby wykazujące inne zakłócenia czynności psychicznych, które zgodnie ze stanem wiedzy medycznej zaliczane są do zaburzeń psychicznych, wymagające świadczeń zdrowotnych lub innych form pomocy i opieki niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym lub społecznym,
- rodziny ww. osób,
- dzieci i młodzież,
- osoby dorosłe.

3.3. Źródła finansowania

Finansowanie Powiatowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego:

- środki własne powiatu,
- Narodowy Fundusz Zdrowia,
- PFRON,
- środki własne partnerów Programu

3.4. Wykaz partnerów Programu

Program będzie realizowany we współpracy z:

- administracją samorządową powiatu i województwa,
- Poradnią Zdrowia Psychicznego w Kętrzynie,
- Poradnią Leczenia Uzależnień w Kętrzynie,
- Powiatową Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w Kętrzynie,
- Warsztatami Terapii Zajęciowej w Kętrzynie,
- Środowiskowym Domem Samopomocy w Kętrzynie,
- Powiatowym Urzędem Pracy w Kętrzynie,
- placówkami pomocy społecznej z terenu powiatu kętrzyńskiego,
- placówkami ochrony zdrowia,
- jednostkami oświatowymi,
- organizacjami pozarządowymi.

4. Realizacja Powiatowego Programu Zdrowia Psychicznego

Począwszy od 1995 r., kiedy to weszła w życie ustawa o ochronie zdrowia psychicznego, powstają różnorodne formy oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi – głównie środowiskowe domy samopomocy, specjalistyczne usługi opiekuńcze, warsztaty terapii zajęciowej oraz stowarzyszenia zrzeszające zarówno pacjentów jak i ich rodziny.

Nadrzędnym celem programu jest zapewnienie osobom z zaburzeniami psychicznymi dostępu do opieki zdrowotnej i innych form pomocy, umożliwiających życie w środowisku rodzinnym i społecznym. Aby osiągnąć zamierzone rezultaty, niezbędne będzie wzmocnienie powiązań pomiędzy placówkami pomocy społecznej, ochrony zdrowia, jednostkami samorządowymi oraz organizacjami wspierającymi chorych i ich rodziny.

Wdrożenie wszechstronnego planu działania w celu promocji zdrowia psychicznego i zapobiegania zaburzeniom psychicznym będzie opierało się na poniższych priorytetach:

- promocja zdrowia psychicznego w szkołach,
- zapobieganie przemocy w rodzinie,
- zróżnicowanie form wspierania zatrudnienia i przedsiębiorczości osób z zaburzeniami psychicznymi,
- poprawa zdrowia psychicznego osób starszych,
- promocja zdrowia psychicznego w miejscu pracy.

4.1. Cele główne

- 4.1.1.** Promocja zdrowia psychicznego i zapobieganie zaburzeniom psychicznym.
- 4.1.2.** Zapewnienie osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej i powszechnie dostępnej opieki zdrowotnej oraz innych form opieki i pomocy niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym i społecznym.

4.2. Cele szczegółowe

CEL SZCZEGÓŁOWY 1. Upowszechnienie wiedzy na temat zdrowia psychicznego, kształtowanie zachowań i stylów życia korzystnych dla zdrowia psychicznego, rozwijanie umiejętności radzenia sobie w sytuacjach zagrażających zdrowiu psychicznemu

Zadanie	Podmiot realizujący	Harmonogram
Realizacja Powiatowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego	Zespół Koordynujący	2011-2015

CEL SZCZEGÓŁOWY 2. Zapobieganie zaburzeniom psychicznym

Zadanie	Podmiot realizujący	Harmonogram
Opracowanie i realizacja programów zapobiegania przemocy w rodzinie, szkole i w środowisku lokalnym	PCPR Szkoły ponadgimnazjalne PPPP	2011-2015

CEL SZCZEGÓŁOWY 3. Zwiększenie integracji społecznej osób z zaburzeniami psychicznymi

Zadanie	Podmiot realizujący	Harmonogram
Opracowanie i realizacja programu „Gotowi do pracy”	PCPR	2011-2012
Przygotowanie i realizacja programów informacyjno-edukacyjnych sprzyjających postawom zrozumienia i akceptacji oraz przeciwdziałających dyskryminacji wobec osób z zaburzeniami psychicznymi	PPPP Szkoły ponadgimnazjalne PZP PDD WTZ MOPS, GOPS	2011-2015

CEL SZCZEGÓŁOWY 4. Organizacja systemu poradnictwa i pomocy w stanach kryzysu psychicznego.

Zadanie	Podmiot realizujący	Harmonogram
Zwiększenie dostępności do świadczeń udzielanych przez punkt interwencji kryzysowej oraz poradnię zdrowia psychicznego	PCPR PPPP MOPS, GOPS PZP	2011-2015

CEL SZCZEGÓŁOWY 5. Upowszechnienie środowiskowego modelu psychiatrycznej opieki zdrowotnej.

Zadanie	Podmiot realizujący	Harmonogram
Opracowanie i realizacja powiatowego programu zwiększenia dostępności i zmniejszenia nierówności w dostępie do różnych form środowiskowej psychiatrycznej opieki zdrowotnej	Zespół Koordynujący PCPR PZP ŚDS MOPS, GOPS	2011-2015
Integrowanie działalności placówek wspierających chorych z zaburzeniami psychicznymi	Zespół Koordynujący	2011-2015

CEL SZCZEGÓŁOWY 6. Upowszechnienie zróżnicowanych form pomocy i oparcia społecznego.

Zadanie	Podmiot realizujący	Harmonogram
Opracowanie i realizacja powiatowego programu poszerzania, zróżnicowania i unowocześniania pomocy i oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi w zakresie pomocy bytowej, mieszkaniowej, stacjonarnej, samopomocy środowiskowej.	Zespół Koordynujący PCPR ŚDS MOPS, GOPS PZP	2011

CEL SZCZEGÓŁOWY 7. Aktywizacja zawodowa osób z zaburzeniami psychicznymi.

Zadanie	Podmiot realizujący	Harmonogram
Tworzenie stanowisk pracy dla osób z zaburzeniami psychicznymi	PUP	2011-2015
Utworzenie i prowadzenie Zakładu Aktywizacji Zawodowej	Powiat Kętrzyński	Do 2015 r.

CEL SZCZEGÓŁOWY 8. Skoordynowanie różnych form opieki i pomocy.

Zadanie	Podmiot realizujący	Harmonogram
Zalecane utworzenie Powiatowego Centrum Zdrowia Psychicznego w przypadku sukcesywnego zwiększania potrzeb społecznych w zakresie dostępności w psychiatrycznej opiece zdrowotnej	Powiat Kętrzyński	Do 2015 r.

Wykaz skrótów:

- PCPR – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kętrzynie,
- PPPP – Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Kętrzynie,
- PUP – Powiatowy Urząd Pracy w Kętrzynie,
- PZP – Przychodnia Zdrowia Psychicznego w Kętrzynie,
- WTZ – Warsztaty Terapii Zajęciowej w Kętrzynie,
- ŚDS – Środowiskowy Dom Samopomocy w Kętrzynie,
- MOPS, GOPS – Miejski / Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
- PDD – Powiatowy Dom Dziecka w Reszlu.

5. Sprawozdawczość

Przewodniczący Zespołu Koordynującego zobowiązany jest do przedkładania Zarządowi Powiatu w Kętrzynie rocznego sprawozdania z realizacji Programu za rok poprzedni w terminie do dnia 31 marca.

6. Podsumowanie

Podjęcie walki z problemem złego stanu zdrowia psychicznego opiera się na założeniu, że działanie w tym zakresie jest sprawą zdrowia publicznego, i oprócz opieki zdrowotnej oraz rehabilitacji powinno uznać za priorytetowe zarówno promocję zdrowia, jak i profilaktykę zaburzeń. Na zapobieganie zaburzeniom psychicznym i promowanie zdrowia psychicznego przeznaczają się bardzo niewielkie środki, mimo możliwości zysków zdrowotnych, społecznych i ekonomicznych dla społeczeństwa.

Zdrowie psychiczne określane jest jako harmonia w obrębie struktury osobowości, harmonia ze środowiskiem społecznym, dobre samopoczucie, zdolność do pracy, miłości i działalności twórczej. W związku z tym niezbędne jest zwiększanie roli pomocy społecznej w zapewnieniu oparcia środowiskowego osobom z zaburzeniami psychicznymi, poprzez rozwój sieci środowiskowych domów samopomocy, organizowanie ośrodków rehabilitacyjno-wychowawczych dla osób z upośledzeniem umysłowym, wspieranie procesu pozyskiwania miejsc pracy dla osób chorych psychicznie i upośledzonych umysłowo.

Wydaje się zatem, że głównym założeniem projektu będzie utworzenie sieci oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi, poprzez zintegrowanie działań organizacji, mających na celu pomoc takim osobom i ich rodzinom w przezwyciężeniu trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać.

PRZEWODNICZĄCA
RADY POWIATU
w Kętrzynie
Teresa Prokop